

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 29. aprila 1857.

Vodeno steklo (Wasserglas)
za mnogoverstne hišne potrebe.

Malo naših bravcov je morebiti še slišalo od te nove najdbe. Ker je pa vodeno steklo ali vodeni glaž važna najdba in ker je gotovo, da, kakor ga na Francozskem že rabijo za mnogo reči, ga bomo kadaj rabili tudi mi, naj povedó tudi „Novice“ kaj od njega. Kdor hoče poskusiti, ga more, kakor bomo pozneje povedali, tudi dobiti.

V našem cesarstvu se je že večkrat zgodilo, da je kdo kaj koristnega našel. Ker pa se Avstrijanom ne more vselej v čast reči, da bi vsako najdbo vedeli koj v svoj djanški prid obrniti, je tako tudi s to najdbo bilo. Profesor Janez žl. Fuchs je prvi našel napravljati vodeno steklo, pa nihče je ni prav obrajtal; še le ko so Francozi hrup zagнали, kako koristno je to steklo za mnogo raba, so se zdrabili našinci, in čez Francozko je mogla priromati poslavljena najdba domú na Avstrijansko. Tako beremo v časniku „Neu. Erfind.“

Potem še le — in malo pred smertjo — je razglasil gosp. prof. Fuchs čvetero pot, po kateri se more vodeno steklo napravljati.

Naš namen ni tukaj razlagati, kako se vodeno steklo nareja, ker bo vsak raji narejeno kupil kakor si ga sam narejal; za to le toliko od naprave njegove povemo, da naši bravci majhen zapopadek dobijo, iz česa se nareja vodeno steklo. Nareja se večidel iz kremena v prah zmletega (15 delov), očiščenega potašlja (10 delov) in ogljenega prahu (1 del). Vse to se vkup zmeša in ta zmes skozi 5 ali 6 ur pri hudem ognju tako dolgo topí, da je vse kakor voda stopljeno; ravno toliko vročine je potreba, imenovano zmes raztopiti kakor se je potrebuje za raztopljenje navadnega stekla ali glaža v glažutih. Tako dobljeno steklo se v prah zmelje in v 5 delih vrele vode (kropa) v železnem kotlu kuha itd. Kadar je do dobrega zavrelo in se skuhalo, je v tekočem stanu kakor voda, in za rabo pripravno; z vinskim cvetom pa se dá tudi sterediti.

Toliko od naprave vodenega stekla.

(Dalje sledi.)

Družba v dnarno pripomoč obertnikom in rokodelcom v Ljubljani.

Pred poldrugim letom je več tukajšnjih veljavnih obertnikov in rokodelcov v družbo stopilo z namenom, da bi po izgledu Celovčanov tudi v Ljubljani osnovali pripomočno dnarnico.

Namen tega društva je:

Takim obertnikom in rokodelcom, ki so se zapisali v to družbo, na pósodo dajati dnarja po 6 od 100 gold. na leto, in tako pomagati obertnikom in rokodelcom v potrebi ne le v Ljubljani temuč tudi drugim po deželi. *) Pa še dalje sega dobrotljivi namen te družbe: tudi takim družbenikom, ki so obožali in si ne morejo nič več zaslužiti, kakor tudi njenim udovam in sirotam hoče iz svojega prihranjenega dnarja milošnje deliti.

*) Sedaj ta družba, ktera se zamore po pravici bratovšina imenovati, obsega le samo ljubljanske obertnike in rokodelce, pa pričakovati se more, da bo svoje dobrotljive roke stegnila kmali čez celo deželo.

Družbenik biti ali v družbo stopiti zamore vsakdo, kdor je samostojen obertnik ali rokodellec ali kako majhno kupčijco ima, in je sicer pošten človek.

Kdor v družbo stopi, se zaveže vsako leto saj najmanj 6 fl. v družbino dnarnico vložiti in sicer tako, da svojega doneska mu ni treba odrajtati naenkrat, ampak vsake kvatre četerti del naprej. Pervikrat ko v družbo stopi, plača še 2 gold. za vpisnino.

Kolikor dnarja taki družbeniki v kaso vkup znesejo, se jim po 10 in 10 gold. prvi dan prihodnjega mesca proti 4 gold. od 100 na činže naloži. Kar je kdo v kaso dal, ostane njegova lastnina. V 3 letih zamore družbenik, če hoče, svoj vloženi dnar — proti poprejšni odpovedbi — nazaj vzeti; le vpisnina ostane društvu. Taka je tudi s činži po 4 od 100. Ako pa družbenik čisto iz družbe stopi, zgubi vse svoje pravice.

Kar se dnarja nabere iz vsakoletnih nabranih doneskov, ki so jih vložili družbeniki, to se obrača za gori omenjene posojila družbenikom, kateri kaj na pósodo dobiti želijo.

Vpisnina 2 gold., ktero vsak družbenik odrajta, kadar v družbo stopi, je namenjena za založni dnar.

Iz tega, kar se iz činžev dohodkov od več nabere (za vloženi dnar prejema namreč vložnik 4 gold., na pósodo pa daje družba svoje dnarje po 6 gold.) se plačujejo stroški družbe; kar ostane, se dá tudi v založno kaso.

Lauskega augusta je bil véliki zbor vseh obertnikov in rokodelcov, ki so bili takrat že v družbo stopili, in iz teh je bil voljen gospodarstveni odbor 12 mož. Ti odborniki, vsi hišni gospodarji v Ljubljani in obrajtani obertniki in rokodelci, so porok za vés vloženi dnar.

Na čelu odbora stojijo predstojnik, potem tajnik, kteremu so društvene bukve izročene, in pa dnarničar (kasir); vsi opravljajo svoje službe brez plačila.

Verh tega stoji družba še pod varstvom in skerbjo ljubljanskega magistrata, in kakor so „Novice“ že povedale, so Njih eks. deželni gosp. poglavar vzeli koristno to novo družbo pod svoje krilo.

Dosedaj šteje družba že 156 družbenikov, ki so že 3529 fl. vložili.

V spričo, kako koristna je ta družba, naj še to-le povemo, da v 4 mescih, kar se je ustanovila, je že 4505 fl. na pósodo dala, — al zamolčati tudi ne smemo, da se izposojeni dnar tudi pošteno spet poplačuje.

Lahko rečemo, da čedalje več družbenikov bo stopilo v bratovšino to, kateri sedaj le še to manjka, da ni obertnikom in rokodelcom dovolj znana, in zato je treba, da se tudi po „Novicah“ ne le mestjanom temuč tudi po vsi deželi razglasi. Celó taki, ki so se izperva posmehovali ti napravi ali ji nasprotovali, so sedaj drugih misel, ker so se prepričali kako koristna da je in še le bo.

Naj tedaj nobeden rokodelskega stanú ne prezre teh verstíc, marveč naj jih pazljivo prebere in stopi v kolo dobrotljive naprave, ktera je v drugih deželah že veliko dobrega sadú donesla.

Ne moremo pa skleniti tega razglasa, da bi očitno ne pohvalili mož, ki so to družbo na noge spravili, in kateri nje opravila marljivo in brez sebičnosti sedaj opravljajo. V.